

Ministerie van Veiligheid en Justitie

>>>> Modernisering Wetboek van Strafvordering >>>>>

Inleiding

In het Wetboek van Strafvordering staan de regels waaraan de opsporingsdiensten, het Openbaar Ministerie (OM), rechters en advocaten zich moeten houden in het strafproces. Het Wetboek van Strafvordering wordt gemoderniseerd, waardoor het toegankelijker wordt voor de rechtspraak en de burger.

Waarom een nieuw Wetboek van Strafvordering?

Het Wetboek van Strafvordering bepaalt hoe iemand wordt opgespoord, vervolgd, berecht en bestraft. Het huidige boek is in 1926 ingevoerd en is sinds die tijd vaak aangepast en bijgewerkt maar altijd op losse onderwerpen. Rechters hebben invulling gegeven aan het wetboek en het recht is vaak niet meer te herkennen op basis van de wettekst. Digitale ontwikkelingen gaan snel, de criminaliteit manifesteert zich op andere manieren dan voorheen en de samenleving is veranderd. Vele redenen om het wetboek te moderniseren.

Het wetboek is straks gemakkelijker in gebruik, toegankelijk voor de burger, verhoogt de kwaliteit van de rechtspleging en verbetert de prestaties van de strafrechtketen. Het is techniekonafhankelijk, zodat het bij nieuwe technologische ontwikkelingen niet steeds hoeft te worden aangepast.

Hoe wordt het wetboek gemoderniseerd?

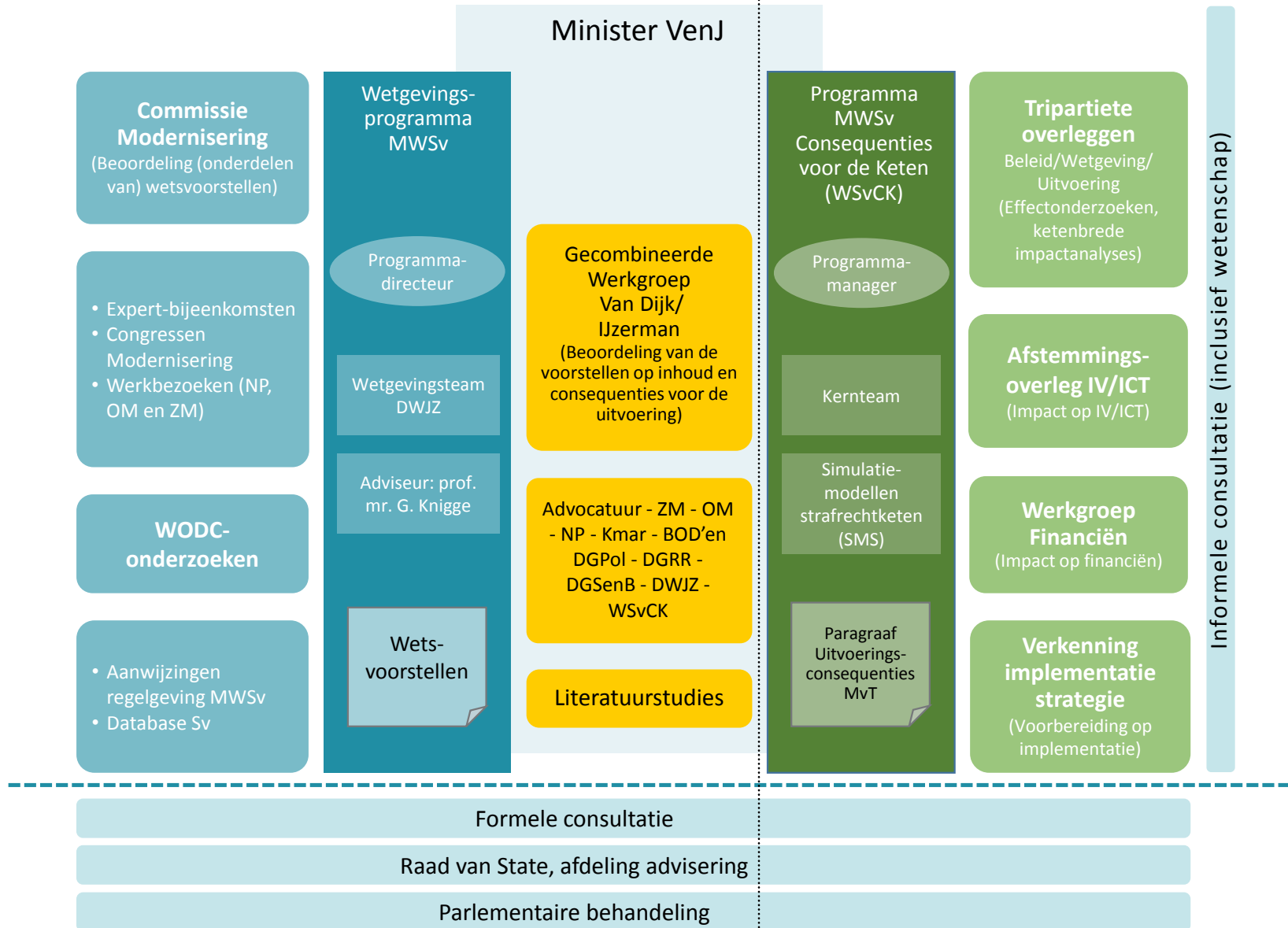
Het nieuwe wetboek zal bestaan uit 8 boeken. Per boek wordt een wetsvoorstel opgemaakt. De wetsvoorstellen worden gebundeld in verschillende fasen (tranches) ingediend. Bij indiening wordt zoveel mogelijk de volgorde van de boeken in het gemoderniseerde wetboek gevolgd. Op deze manier is de samenhang gewaarborgd, voor een ieder die de wetsvoorstellen moet beoordelen wordt duidelijk hoe de verschillende onderdelen zich tot elkaar verhouden. Het gehele wetboek krijgt een nieuwe nummering.

De praktijk en de wetenschap worden intensief betrokken. Bij reguliere wetsvoorstellen spelen ketenpartners en andere belanghebbende organisaties pas later in het wetgevingstraject een rol. Voor dit traject is een andere manier van werken gekozen. Partijen zijn vanaf het eerste begin aangesloten geweest bij de gedachtevorming rondom de wetsvoorstellen. De expertmeetings, de werk-

bezoeken, de twee landelijke congressen en de werkgroep Van Dijk/IJzerman die een beoordeling geeft van de inhoud van de voorstellen en kijkt naar de (financiële) effecten voor uitvoering; ze hebben alle zeer waardevolle bijdragen geleverd die de wetsvoorstellen hebben verrijkt. Zowel juridisch-inhoudelijk, maar ook zeker op het gebied van uitvoeringsconsequenties. De wetenschap is nauw betrokken, alle voorstellen worden onder meer besproken met de Commissie Modernisering van Strafvordering¹ en professor Knigge is adviseur van het wetgevingsteam.

1. Prof. mr. J.W. Fokkens (vz), prof. mr. J.M. Reijntjes, mr. N. Verheij, prof. mr. D.V.A. Brouwer, prof. mr. B.F. Keulen, prof. mr. P.A.M. Mevis.

Organogram Modernisering Wetboek van Strafvordering

Consequenties voor de keten

De modernisering van het Wetboek van Strafvordering is een omvangrijke operatie die aanzienlijke gevolgen voor de uitvoeringspraktijk zal hebben. Daarom is in april 2014 het programma Modernisering WSV: Consequenties voor de Keten (WSvCK) van start gegaan. In dit programma wordt in een vroeg stadium, door ketenpartners², de advocatuur en het departement samen, de verwachte impact van de wetswijzigingen voor de strafrechtketen in kaart gebracht. Denk hierbij aan veranderingen die de bedrijfsvoering, werkprocessen, (intern) beleid en ICT-systemen van de betrokken organisaties raken. Vanuit de uitvoeringspraktijk wordt bovendien inbreng geleverd in het wetgevingstraject, om de kwaliteit van de wet- en regelgeving te versterken. Tot slot kunnen de betrokken organisaties zich op deze wijze vroegtijdig voorbereiden op het werken met het gemoderniseerde wetboek.

Bespreking wetsvoorstellen vanuit juridisch én uitvoeringsperspectief

Het wetgevingsprogramma en het programma WSvCK zijn twee separate trajecten, maar uiteraard is wel sprake van nauwe samenwerking. Leidend daarbij is de gecombineerde werkgroep Van Dijk/IJzerman, onder gedeeld voorzitterschap van de Directeur Wetgeving en Juridische Zaken en de plaatsvervangend Directeur-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving.

In deze werkgroep bespreken de ketenpartners en de advocatuur samen met vertegenwoordigers van de beleidsdirecties van het departement³ de concept (wets)voorstellen van de Directie Wetgeving en Juridische Zaken (DWJZ). Zij kijken daarbij zowel naar juridisch-inhoudelijke aspecten, bijvoorbeeld de vraag of sprake is van voldoende rechtswaarborgen voor de verdachte, als naar praktische gevolgen voor de uitvoering, bijvoorbeeld of een nieuwe werkwijze meer of minder administratieve lasten met zich meebrengt.

2. Nationale Politie, Openbaar Ministerie, Rechtspraak, Koninklijke Marechaussee en Platform Bijzondere Opsporingsdiensten.

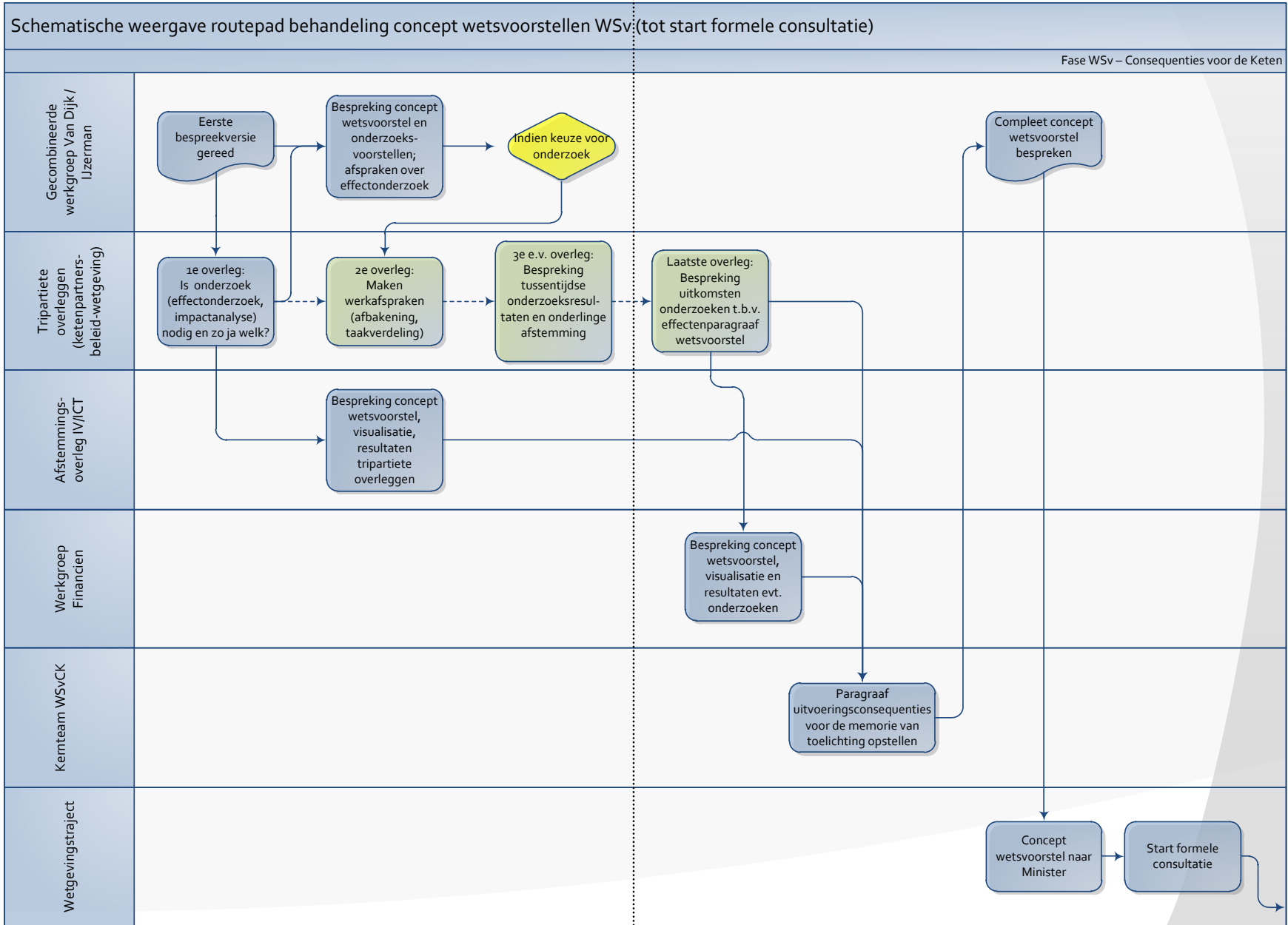
3. Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving, Directoraat-Generaal Politie en Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen.

In kaart brengen van de uitvoeringseffecten

De uitvoeringsconsequenties van de (wets)voorstellen worden op hoofdlijnen besproken in de werkgroep Van Dijk/IJzerman. In diverse andere overleggen worden zij meer in detail geanalyseerd. In zogeheten ‘tripartiete’ overleggen bekijken de direct geraakte organisaties samen met de wetgevingsjuristen en beleidsdirecties welke veranderingen worden beoogd ten opzichte van de huidige wetgeving en praktijk, wat deze betekenen voor hun werkwijze en hoe dit doorwerkt in de bedrijfsvoering. In deze overleggen worden vervolgens afspraken gemaakt over nader onderzoek naar deze effecten, bijvoorbeeld het uitvoeren van een scenariostudie of ketenbrede impactanalyse, of het doorrekenen van cijfermatige gevolgen. Voorbeelden van wijzigingen die op dergelijke wijze worden onderzocht, zijn de invoering van één (generiek) bevel voor de toepassing van verschillende heimelijke bevoegdheden jegens een persoon (lastenvermindering) of de verplichte toets van een hogere autoriteit bij onderzoek door een opsporingsambtenaar aan een smartphone (lastenverzwaring).

De (wets)voorstellen worden in een afstemmingsoverleg IV/ICT en een werkgroep Financiën geanalyseerd op specifieke gevolgen op die terreinen.

De resultaten van al deze onderzoeken worden samengebracht in een paragraaf ‘uitvoeringsconsequenties’ in de memorie van toelichting bij het betreffende wetsvoorstel. Hierdoor is reeds vóór de aanvang van de formele consultatie zichtbaar welke gevolgen het wetsvoorstel met zich meebrengt voor de praktijk.

Vorbereiding op de implementatie

Nadat inbreng is geleverd in het wetgevingsproces en zoveel mogelijk verwachte effecten in kaart zijn gebracht, moet uiteraard de nieuwe wetgeving nog worden geïmplementeerd. Via de werkgroep Van Dijk/IJzerman en het programma WSVCK zullen de betrokken organisaties zich samen voorbereiden op die volgende fase. De invoering van het gemoderniseerde wetboek vergt aanpassing van werkprocessen en bedrijfsvoering (waaronder ICT) en zal ook op het punt van opleiding en communicatie veel aandacht en tijd vereisen. Een zorgvuldige implementatie zal zich daarom waarschijnlijk over meerdere jaren uitstrekken.

Contact

Heeft u vragen over de modernisering van het Wetboek van Strafvordering en de consequenties voor de keten?

De meest actuele informatie over inhoud en voortgang is raadpleegbaar via www.strafrechtketen.nl.

Dit is een uitgave van
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Juni 2016